

D. D.
DISSERTATIO ACADEMICA,
OBSERVATIONES
CIRCA HISTORIAM DENARII
PETRINI IN SVECIA,
PROPOSITURA.

—
CUJUS PARTEM PRIOREM,
Conf. Amplisf. Facult. Philos. Aboënsf.

PRÆSIDE

Mag. HENRICO GABRIELE
PORTHAN,

*Eloqv. Professore Reg. & Ord. Eqv. Ord. R. de Stella Polari,
R. Acad. Litt. Human. Hist. & Antiquitt R. Societ. Sc.
Upsal. &c. Socio,*

PRO GRADU

Publicæ disquisitioni subicit

HENRICUS JOH. MECHELIN,

V. D. Min. Wiburgensis.

In Audit. Majori die VIII. Junii MDCCCII,

Horis a. m. confvetis.

ABOÆ, typis Frenckellianis.

VIRO

ADMODUM REVERENDO atque PRÆCLARISSIMO
DOMINO MAGISTRO

JOHANNI MOLANDER,

*Præposito atque Pastori Ecclesiæ, quæ Deo in Ilomantz.
& Eno colliguntur, meritissimo,*

FAUTORI atque PATRONO PROPENSISSIMO,

*Pietatem gratumque animum publice testaturus, pagellas has
sacratas voluit, debuit,*

ADMODUM REVERENDI NOMINIS SUI

culior devotissimus

HENR. JOH. MECHELIN.

§. I.

Inter infinitas fere alias artes (a), pecunia credulos nostros majores emungendi, quas olim impudentia Curiae Papalis adhibuit; sic dictus *Census* sive *Denarius beati Petri* eminent, genus tributi annui, ipsius quidem summæ magnitudine, quæ olim ex Patria nostra Pontifici Romano quotannis redibat, non maximum, sed antiquitate tamen commemorabile, necessaria perpetuaque illud pendendi lege grave, ac dominationis ab una parte superbæ, humilisque ab altera obsequii specie turpe atque acerbum. Mature hoc onus fidelibus imponere conatos

A

natos

(a) Quas acri imprimis perstringit calamo Nob. BOTTIN *Beskrifn. om Svenska Hemman och Jorda Gods*, II Del. III Cap. 3, 4, 5 §. §. Neque eandem graphice depingere impudentem callidamque avaritiam negligit Nob. LAGERBRING in *Hist. Regni Svec.* T. II. & III. passim.

natos fuisse Episcopos Romanos, constat, (b) simplicitate allectos Christianorum, ex paganismi tenebris in crepusculum novæ superstitionis nuper translatorum, quibus callide persvaderi curabant, Cathedræ a Petro, Apostolorum Principe, constitutæ singularem & venerationem & benignitatem ab omnibus fidelibus deberi. Prima autem vestigia succedentis eis ex sententia hujus consilii, annuum tributum a Regnis populisque alioquin liberis eliciendi, in Historia Anglica reperiri, homines eruditi docent (c); quod exemplum alii deinde populi sensim imitati sunt. Neque tamen primo nisi spontaneum fuit subsidium, (quare etiam *Eleemosynæ* nomine solebat designari (d)), partim ad inopiam sublevandam juventutis literarum sacrarum discendarum causa Romam profectæ, partim ad res Ecclesiæ Romanæ (tanquam reliquarum parentis & principis) adjuvandas collatum, atque illuc missum (e); quod succedente tempore ac fu-

per-

(b) Cfr. SCHROECKH *Christl. Kirchengesch.* XIX Th. p. 135, & XXVIII Th. p. 76 sqq. *Dist. de Denario b. Petri*, hic Aboæ, Præside ALG. SCARIN, a. 1737 editæ §. VII sqq.

(c) Auctores proxime laudati. Cfr. DU CANGE *Glossar. ad Scriptores mediæ & infimæ Latinitatis*, voc. *Denarius S. Petri*.

(d) Vid. DU CANGE I. c. Cfr. ÖRNHJELM *Hist. Sveonum-Gothorumque Ecclesiast.* L. III C. VIII §. 47 sqq.

(e) DU CANGE & SCHROECKH I. I. c. c.

perstitiosa Romanæ Sedis veneratione sensim aucta, debiti instar exigere atque etiam extorquere, Pontifices non dubitabant: imperium non sacrum tantum sed etiam civile quoddam, in totum orbem Christianum sibi arrogantes, ejus hunc quoque censum tanquam signum quoddam atque fructum spectari volebant (f). Ex originis autem suæ ratione evenit, ut aliis in populis atque terris alia hujus tributi pendendi obtineret consuetudo, partim pro diversa gentium fortuna, partim pro conditionibus diversis quibus illud pendendum in se receperant (g), discrepans. In Svecia quo tempore, qua ex causa, quaque lege primum conferri sacer hic census coeperit, accurate definire hodie ægre licet (h). Non pauci tempore jam *Regis Olavi Skötkonung*, ideoque mox inter ipsa initia Religionis Christianæ in patria nostra dominantis, hunc morem (primitus admodum licet precarium) irrepfisse, haud absurde disputant (i):

A 2

quo-

(f) Cfr. SCARIN l. c. §. X, XI, p. 18 sqq.

(g) In Anglia erat severissimum & onerosissimum, unde Pontifices ad eundem morem aliis quoque populis illud injungere tentabant, non æque felici ubique successu, ut ex sequentibus apparebit.

(h) Cfr. SCARIN l. c. Diss. II §. VI. p. 39 sq.

(i) ÖRNHJELM l. c. (Cfr. MESSENIUS *Scand. Illustr.* T. XV. p. 15, ad a. 1020. Argumentum autem, cui, ex cognomine Regis *Olavi*, (*Skautkonung*, in *finu gestati*, ob infantilem suam ætatem, cum Rex eli-

quorum rationi non modo plerorumque primorum illorum Doctorum ex Anglia (ubi idem mos jam invaluerat), ortus atque ad nos adventus admodum favet, sed etiam auctoritas Capituli concinere videtur Upsaliensis, cui negotium exigendi hujus tributi Pontifex demandaverat, quodque literis ad hunc datis testatur: *Mox ut rex & incolæ regni ejusdem (Sveciæ) colla sua jugo fidei submiserunt, seipsos constituerunt Sedis Apostolicæ censuales, censum qui dicitur Denarius b. Petri de foco quolibet annis singulis exsolvendo (k).* Sententia igitur virorum doctorum

geretur, ducto), idem, MESSENIO duce (*Scand. Illustr.* T. XII. p. 41) innititur, putans paganos eum, ob tributum hoc Papæ Romano concessum, per contemptum vocasse *Skottkonung*, quasi *Tributarium*, totum inane atque fictum est. Neque SCARINI disputatio (l. c. Diff. II. §. VII. p. 41 sqq.) quidquam huic hypothese addit ponderis. Cfr. A CELSE *Apparat. ad Hist. Sveo Gotb.* Sect. I. p. 34, qui merito ad consensum monumentorum antiquiorum, contrarium docentium, provocat.

(k) Vid. edita a Dn. Præside *Accessio ad Recensionem Celsianam Bullarii Romano-Sveo-Gotbici*, p. 126. Nescio an hæc commode referri possint ad gesta Cardinalis Albanensis, & Concilium Lincopente, sed qui seculo antequam hæc scriberentur celebratum, postquam inde per seculum iam Rex & magna pars Populi Christianam fidem professi fuerant? nisi tum demum, cum Hierarchiæ ratio per decreta in-

rum (l), qui opera demum Cardinalis Albanensis, atque in Concilio sive Comitibus Lincopiæ circa medium sæculi XII congregatis, hoc tributi genus fuisse in Svevia primo constitutum asserunt, ita fortassis est temperanda, ut in eo denique concilio, solenni quodam populi Sveo-Gothici consensu vetus mos fuerit confirmatus? Valde igitur a vero aberrant, manifestissimisque rerum testimoniis repugnant BAAZIUS (m), & BANKIUS (n), qui patriam nostram turpe hoc Paparum jugum passam omnino non fuisse, contendunt (o); neque minus (ut in sequentibus docebitur)

A 3

tur)

lius concilli stabiliorem nancisceretur formam, eosdem *colla sua iugo fidei submisisse*, satis profecto ingenue, auctores Epistolæ significasse, existimes? Quum jam a 1140 Papa Paschalis II, Archiepiscopum Lundensem admonuerit de more census b. Petri pendendi, per *aliquod tempus in Dania intermissio*; ægre credas, nihil fuisse in Svevia de eo exprimendo, ante a 1152 tentatum? Ac ipsa illa differentia insignis, quæ inter rationem tributi hujus in diversis Regni provinciis pendendi obtinuit, indicare videtur, non eodem tempore, aut communi decreto, fuisse introductum.

(l) Vid. LAGERBRING l. c. T. II. C. V. §. 115. A
CELSE l. c. p. 34. §. XXVIII.

(m) *Inventar Ecclesie Sveo-Goth* L. I. C. XII. p. 144.

(n) LAUR. BANCK *de Tyrannide Papæ*, p. 418 sqq.

(o) Cfr. SCARIN l. c. Diss. I. §. IV. p. 30 sqq. & NET-

tur) hallucinatus fuit vir doctissimus, qui illud gravius majorum nostrorum quam vicinorum Danorum incubuisse humeris, existimavit (p).

§. II.

Quod ad magnitudinem pecuniæ attinet, a civibus, hujus census nomine, olim pendendæ, eam hodie non est facile definire. Multis quidem constat certisque testimoniis, non ut in Anglia (a), ab homine quovis, (quem morem apud nos quoque Pontifices, sed frustra, introducere tentarunt (b),) sed

TELBLADT Diss. de *Episcopis Regni Svionici Romano-Catholicis*, in *EJUSD. Schwed. Bibl.* P. III, §. X.

(p) SPITTLER in *Diss. de Regnis septentrionalibus Sedi Romanæ olim censualibus*, (a R. Societate Scientiar. Daniæ præmio ornata); cfr. SCHROECKH. l. c. T. XXVIII p. 78.

(a) DU CANGE l. c. idoneis docet testimoniis, ibi neque Regem, neque Archiepiscopum, vel Episcopum, vel Priorem, aut quemlibet de regno ab ejus solutione fuisse immunem; dare autem debuisse unumquemque qui haberet feminam, unum Denarium, & qui non haberet, unum Obulum, præter Francalanos (h. e. ut in hac voce, idem explicat, qui liberum tenementum possiderent).

(b) Sic commiserat Papa Archiepiscopo & Capitulo Upsaliensi, ut Denarium a quolibet humano capite exigent; cui illi morem leniorem, in hoc regno receptum, opposuerunt. Cfr. A CELSE l. c. p. 121, &

sed a quovis patrefamilias (c), neque illo nisi fur-
di simul possessore atque agrum colente (d), Denari-
um hunc quotannis fuisse solvendum. Sed qualis
num-

LAGERBRING l. c. T. II, C. XIII §. 18. p. 402. Itaque temere MESSENIUS l. c. affirmat, Anglorum exemplo apud nos quoque obtinuisse, ut *per universas regni ditiones quilibet homo, trium marcarum, præter vestes & arma, possessor, unum quovis anno contribueret nummum.* A quo in eundem errorem se induci passus fuit SCARIN l. c. Diff. III. §. 3. p. 7.

(c) De *foco quolibet* (hvarje Röt?) ut habent Literæ Capituli Upsaliensis, (ad Papam Johannem XXII, circa initium seculi XIV, datæ) supra citatæ ex *Access. ad Recens. Bullar. Celsianam*, p. 126.

(d) In responso igitur Archiep. Hemmingi & Capituli Upsaliensis ad Actionem *Johannis Guilaberti* (vid. LAGERBRING & A CELSE l. l. c. c.) dicitur, *quod Rustici, qui in dioecesi Upsalensi colunt & seminant in anno denarium integrum monetæ in regno currentis solvant*, (LAGERBRING l. c. p. 403, not. 2. habet clarior: *"dant & conferunt in illo anno pro se & tota familia suæ Domus unum denarium integrum monetæ in regno Sveciæ communiter currentis"*), *quamvis in aliis suæ dioecesis provinciis* (LAGERBRING planius & commodius, an ad fidem exempli originalis accuratius? *"quamvis in aliis dioecesibus Provinciæ Upsaliensis"*), *non conferant nisi Obulum, sive medium denarii dictæ monetæ; aliis vero qui non colunt nec seminant, non consueverunt* (LAGERBRING commodius: *"alii vero . . . non consueverunt"*) *dare in-*

nummus quantique pretii is fuerit, dubium videtur. *Ortugam* (*Ortug*) sive tertiam *Oræ* (*Öre*) partem, vulgo *Denarium* Latine olim fuisse vocatam, satis constat (e); quæ hoc semper nomine apud BRENNERUM inde significatur (f). Tales *Ortugæ* XXIV *Marcam* Argenti (*Thalerum* fere *Imperialem* hodiernum) circa medium seculi XV valore æquabant, antiquioribus temporibus multo majoris, recentioribus autem minoris erant pretii (g). Cujusmodi *Denarii* pars dimidia, *Semidenarius* vel *Obolus* (*Half-Örtug*, *Fyrf*) audit, octava autem pars (cujusmodi XXIV *Oram*, CLXXXII *Marcam* implebant), *Penningus* (*Penning*) dicebatur (h). Hujus igitur valoris *Denarius* (*Ortuga*) si quotannis pendebatur, (2 circiter hodierni nostri *Skillingi*, medio seculi XV, antea

stum censum. Inquilini itaque, operarii atque opifices omnis generis, ab hoc tributo solvendo erant immunes. Urbium incolæ, agris carentes, nondum multi in Svecia reperiebantur.

- (e) BRENNERI *Tbesaurus Nummorum Sveo-Gothicorum*, Præf. pag. penult. "*Ortugæ, quos nummos olim nostrates Latine vocarunt Denarios*".
- (f) In opere laudato.
- (g) Cfr. BOTIN *Jämförelse imellan mynts och varors värden i Sverige* (Stockh. 1771) & HALLENBERG *Hist. Afb. om Mynt och Varors värde i Sverige under K. Gustaf I:s Regering*, (Stockh. 1798).
- (h) Vid. BRENNER, BOTIN & HALLENBERG l. l. c. c.

antea plus), grave sane pro illorum ratione temporum atque in illa pecuniæ raritate, erat tributum (i).

§. III.

Sed alium longeque minorem Denario (a) huic valorem tribuit ÓRNHJELM, qui ea voce *Penningum*

(i) Hoc imprimis ex mercium aliarum cum pecunia estimari potest collatione. Sic observat BOTIN, in *Legge Dalica, Anferem Semi-Penningo, Vitulum* qui octiduum ætatis impleverat *Penningo* æstimari (l. c. p. 9); initio seculi XIV, (circa a. 1335), *Yacca 12 Oris, Ovis 1 Ora* cum triente (8 penningis), *libra Butyri & Carnis Suille 3 penningis* emebatur, & s. p. (ib. p. 20 sq.) *Denarium* tamen *S. Petri*, quem apud Anglos singuli homines pendere cogebantur, ipse asserit LAGERBRING (l. c.) valore nummos (nuperos) VI Orarum æquasse; cui si Denarius nostrorum Petrinus æquipollebat, totus ejus huic rationi superstructus de multitudine incolarum in Svecia olim viventium calculus atque disputatio, ibidem legenda (nec alioquin firmissimis, pro nostro quidem judicio, nixa fundamentis), corrui. Neque mirum videbitur, si tantæ hic census fuit gravitatis, eum reluctantius, neque aut constanter aut accurate satis, fuisse solutum.

(a) Cujus vocabuli, ut plerorumque aliorum ad veterem rationem pecuniariam significandam adhibitorum, admodum varium fuisse usum negari nequit;

gam (24 partem Orae) significari autumat (b), *Ortugam* vero *Solidi* nomine (nescio an veterum consuetudini satis convenienter?) appellat (c). Favet huic rationi, quod Ortugas non ante medium seculi XIV cudi coepisse, antiquitatum nostrarum consulti docent; ad quam usque ætatem nullam fere aliam pecuniam quam Penningos (& Semi-Penningos) in patria fuisse signatam, observant (d). Neque omnino inepte ad eandem rationem confirmandam adhiberi queat locus ex Epistola *Osteni* Episcopi Alsloensis, apud PONTOPPIDANUM legenda (*Annal. Ecclesie Dan. T. II. L. V. C. 2. p. 248*) qui a. 1395. ad suos scribit Norvegos: "Curate omnes, ut tributum Romanum pendatis, unusquisque qui Eucharistiam accedit (e), numeratum nummum minimum qui ex include

adeo ut sæpe nonnisi quemcunque, in genere, nummum significasse videatur?

(b) Cfr. EJUSDEM *Hist. Ecclesiast. L. IV. C. VII. §. 17. p. 559*; Cum eo facit LAGERBRING I, c. T. II. C. XIII. §. 18. p. 402.

(c) Ægre saltem quidquam ad sententiam suam confirmandam roboris ex literis Archiepiscopi *Stephani* ibidem (p. 558) legendis accedit, qui per *Marcas* & *Solidos* numerat, sed apud quem *Solidus* sine dubio *Oram* significat?

(d) Cfr. BRENNER I. c. p. 15, & Tab. V; nec non BERCH *Beskrifning öfver Svenska Mynt*, p. 25.

(e) Docent hæc verba, acerbis in Norvegia (ubi vini

*”cude Regia decidit; hanc pecuniam Sanctus Petrus
 ”qui Romæ est, possidet, ideoque tributum Roma-
 ”num (Denarius S. Petri) vocatur”. Mira autem
 videatur, (nec fortassis nisi ex diversitate temporum
 & conditionum, quibus census hunc sibi imponi
 passi sunt, explicari potest) magna illa diversitas,
 quæ in illo pendendo inter incolas provinciarum diver-
 sarum Patriæ obvenit: quorum alii, ut trium *Folklandiarum*,
 (Thiundaland, Attundaland & Fjårdundaland)
 h. e. *Uplandiæ*, habitatores, duplo plus quam reli-
 qui solverunt (f), alii autem, ut incolæ *Helsingiæ**

B 2

giæ

rim illud pendere debebant) quam in Svecia exactum hoc fuisse tributum, contra quam nonnulli putarunt viri eruditi.

(f) Quam rem satis illustrat locus ex responso Archiep. & Capituli Upsaliensis contra *Guilbertum*, nuper adductus (§.II. Not. (d)). Præter *Gotthiam* (Dioceses *Scaresensem*, *Lincopensem* & *Wexionensem*) neque in Svecia *Strengnesensem* & *Arosensem*, (quamvis Episcopi, etiam in his, ab incolis integrum Denarium exigerent), nisi dimidium voluisse Romam mittere, ex querela *Nicolai Sigvasti*, Canonici Upsaliensis simulque Exactoris Apostolici, patet, qui in Epistola ad Papam sæpe commemorata, scribit: ”Duo sunt ibidem (in Svecia) ”*Episcopatus*, videlicet *Strengnesensis* & *Arosiensis*, de ”quibus non potuit habere nisi dimidium denarium usu- ”*alem*, Episcopis prætentibus, quod ipsorum Ecclesiæ ”plus exsolvere non consueverant ab antiquo. - - - ”Sed quoniam in tali exsolutione fraudem reputamus

gicæ (g), & verifimiliter Finlandiæ (h), omnino nihil dederunt (i).

§ IV.

”factam legi, & Sedem Apostolicam læsam in tanto, quod esse non debet, præsertim *cum tantum levant a laicis illarum Dyocesum, quantum alii, qui integrum denarium exhibent &c.*” (Vid. *Access. ad Rec. Bullar. Celsianam*, p. 124). Neque Gothicarum Dyocesum, neque Aboënsis, hic ulla fit mentio. An quia, licet neque illarum Episcopi nonnisi dimidium denarium, aut adeo nihil, Papæ darent, tamen *fraudem facere legi* (obligationi in se receptæ) dici non possent, quia nec plus a dyocesanis suis exigent? Vel num vocabulum *alii* plures quam Upsaliensem respicere Antistitem (quique igitur & illi integrum solvebant denarium) existimari debet? Probabile sane videtur, per totam saltem *Sveciam*, proprie sic dictam) eandem olim obtinuisse tributi hujus solvendi rationem; & quod Episcopi Strengnesensis & Arosiensis nonnisi dimidium Papæ concederent reliquam partem Ecclesiarum suarum Cathedralium usibus reservantes), cum Denarii tamen Petri nomine integrum a laicis exigent, abusum prodere, & audaciam illis temporibus insignem? Quod de Lincopensibus satis constat ex monumentis infra allegandis, id de Scarensibus ex querela ejusdem quem nuper nominavimus *Nicolai Sigvasti*, (l. c. p. 126 sq) apparet, nempe eosdem etiam Denarium S. Petri solvisse: idemque de Wexionensibus existimandum est?

(g) *Norrlandiæ* nostræ incolas, a censu hoc solvendo omnino fuisse immunes, ex testimonio Archiep. & Capituli Upsaliensis ad actionem Johannis Guilabetti,

§. IV.

Mediocre[m] admodum summam ex hoc censu ad
 Cameram Apostolicam (ut ærarium suum Pontifices

B 3

Ro.

supra commemoratam (cfr. LAGERBRING I. c. p. 403, Not. 2. & A CELSE I. c. p. 101, N:o 18) liquet; ubi dicitur: 'Est autem quædam regio in dicta diocesi Upsalensi, quæ vocatur *Helsingonia, Angermannia & Fampcia*, quæ nunquam consuevit dare aliquid pro dicto censu, nec aliquid fuit exactum ab eisdem.' Ex adductis a LAGERBRINGIO I. c. C. XIV. §. I. Not. 4. Literis Papæ Gregorii IX. (cfr. A CELSE p. 65, N:o 13), quibus jubet Decimas ab Helsingis sibi debitas (quas cum illi solvere denegassent, Archiepiscopus Upsal. in supplementationem ipsarum, Papæ quandam transmisserat pecuniæ quantitatem) accurate & severe exigi; colligi fortasse possit, harum decimarum Papalium nomine, ab incolis hujus provinciæ peculiariter solvendarum, illos a censu pendendo Petrino fuisse exemptos? aut illas hujus loco fuisse eis impositas? (quod suspicari LAGERBRINGIUS videtur (I. c. p. 415). Sed primo, hujus rei in Apologia Archiep. & Capituli Upsal. sæpe laudata, nulla fit mentio; deinde respici, probabilè videtur, vicefirmam decimarum quam pendere (in subsidium recuperandæ Terræ Sanctæ) atque ad Papam transmittere, ex decreto Concilii Lateranensis tota Ecclesia Latina debuit, quamque Clerus Helsingicus erogare fortassis recusavit?

(b) In *Rationibus Receptorum per Joannem de Serrone — & Bernardum de Ortol* (Hortulis?), *Nuntios Apostolicos*

Romani vocabant) rediisse, vel ex supra dictis colligi potest. Neque vel totam pecuniam hoc nomine colle

& Collectores (ab a. 1316 ad 1319) in Norvegia, Suecia & Gocia &c quorum exemplum ex Codice Archivii Vaticanici descriptum, Generosiss. Dn. FREDENHEIM, Bibliothecæ R. Acad. Aboënsis dono dedit, (vid Præf. *Accessionis* editæ a Dn Præside ad *Rec. Bullar. Celsianam*), docetur: Fratrem *Gofbaldum, Lectorem Fratrum Prædicatorum Follandiæ* (Finlandiæ), quem Nuntii iidem ad hoc negotium in Finlandia gerendum adhibuerant, testatum, illis non renuentibus, fuisse: *De Denariis S. Petri nihil colligi in dicto Episcopatu* (Aboënsi). Cfr. dictæ *Access. ad Rec. Bullar. Celsianam* p. 132, & *Annot. ad Juusteni Chronicon Episcoporum Finland. p. 789 sq.* Neque exacti hinc illius tributi, ulla apud nos vestigia hactenus reperta sunt.

- (i) Credas harum terrarum incolas, cum primum census ille Svecis imponeretur, partim nondum fuisse Christianam fidem amplexos, partim conditionem eorum tenuiorem visam, quam ut hoc onere gravari deberent? Postea autem, Decimarum pendendarum necessitati, quam Clerus inprimis urgere haud neglexit, populo reluctanti eum addere, minus visum fuisse consultum? Præterea, aliis inventis reddituum generibus, magis fructuosis, Curiam Romanam minoris hunc censum habuisse momenti; nec posteriores doctores adeo de Sedis Romanæ augendis redditibus fuisse sollicitos, ac primos illos ex Anglia missos huc Apostolos existimes, quos ipsos tot impositis oneribus, quot eorum successores, illa nondum gravayerat.

collectam Pontifici cessisse, vel accurate & constantem illam semper fuisse a nostris exactam & transmissam, credere licet. Causa enim est putandi, trientem ejus *Fratribus Hospitalis Sancti Johannis*, hic, ut in Dania olim cessisse (a). Romam vero ne quotannis promte & diligenter mitteretur, cum locorum intercapedinem atque itineris difficultatem impedivisse putandum est, (Tabellariorum publicorum, Commerciorum & Cambii ratione expedita, quæ hodie obtinet, nondum inventa atque constituta), tum frequentes bellorum ac seditionum procellas, internam Reip. tranquillitatem subinde turbantes (b).
 Qua-

(a) *Nicolaus Sigvasti*, loco supra citato, p. 125: "Scio, inquit, quod in Lundensi & Roskildensi Dyocesibus, solvuntur tres obuli, quorum unum levant Fratres Hospitalis Sancti Johannis, & duo, prout audiivi pro vero a veridicis, Ecclesiæ Romanæ debentur, & similiter nobiscum (apud nos?) Fratres predicti partem levant, Consvenerunt enim illa tria regna in talibus ad similia judicari."

(b) *Idem ibidem*: "Noverit Sanctitas Vestra, quod Decimæ Terræ Sanctæ indictæ - - - collectæ sunt & servantur in moneta usuali, nec possunt subito utiliter commutari, quia caristia auri & argenti est ibi, sed modo præcipue propter guerrarum commotiones omnia devastantes, quæ ibi sævierant multis annis, - - - & ideo de ipsarum commutatione & deportatione major difficultas ingeritur, præcipue quia Rex terræ (*Magnus Erici*) puer est, & princi-

Quare sæpe de tarda nimis hujus tributi vel exactio-
 ne vel transmissione questos fuisse Pontifices, repe-
 rimus, atque de pecunia collecta in Italiam tuto
 transferenda consilia dedisse (c); quin peculiare tan-
 dem Exactores atque Nuntios, ejus impetrandi at-
 que apportandi causa huc in septentrionem Roma
 misisse. Primo quidem colligendæ ejus cura, hic ut
 in Anglia (d), ad Presbyteros Parochiales & cujus-
 que Diceceseos Episcopos pertinuit (e). Deinde au-
 tem

”pes communiter dominantur, incedentes singuli in
 ”multitudine nimis gravi, & ex hoc plurimum vacil-
 ”lat Regni gubernaculum, nec Prælati ibi aliquam i-
 ”bidem jurisdictionem obtinent temporalem, & mul-
 ”ti Nobiles sunt egentes, ac propter guerras ad infi-
 ”dianum & rapiendum expositi jugiter & parati.” At-
 que infra (p. 126): ”Canonici Skarensis Ecclesiæ, cum
 ”dudum ex mandato - - - Archiepiscopi & Capituli
 ”Upsalensis Denarium S. Petri ad Upsalensem Ec-
 ”clesiam deferrent, assignandum eisdem, fuerunt statim
 ”antequam duas leucas peregissent, summa totali
 ”quam ferebant & rebus aliis ac equis in itinere spo-
 ”liati.” Cfr. ibid. p. 78.

(c) Cfr. ex. g. *Access. ad Recens. Bullar. Celsianam*, p. 56
 sq. 112,

(d) ”Colligebatur in festo Vinculorum S. Petri - - -
 a Prælati ipsis, ut liquet ex Innocentii III. Lib. XVI.
 Epist. 173.” DU CANGE l. c.

(e) *Nicolaus Sigvasti* l. c. p. 124: ”Simile inveni in Da-
 cia, scilicet quod a rusticis solvitur & per Presbite-

tem cum incommodius videretur, hanc molestiam, censum Dicecesium suarum Romam mittendi singulis injungere Episcopis; uni alicui negotium symbolas reliquorum colligendi, & confectam inde summam ad Sedem Pontificiam transmittendi, committere consultius videbatur. Hanc curam Episcopo *Arosiensis* (ita ut munere quodam ordinario *Collectoris generalis, sive Sedis Romanæ in Sveonia* perpetui *Commissarii & Thesaurarii*, defungeretur), in patria olim incubuisse, viri doctissimi asserunt (f); frustra, ut nobis quidem vide-

C

ros parochiales colligitur; collectusque defertur ad Ecclesias Cathedrales." In Bulla Papæ *Anastasi* IV ad *Episcopos Svecos*, medio seculi XII data (quæ una cum Papæ ejusdem literis ad R. *Svercherum* Seniore eodem tempore exaratis, antiquissima sunt monumenta in quibus *Denarii* hujus *S. Petri* fit mentio) monet eos, "ut censum quem regnum & populus b. Petro annuatim statuerat solvendum, quisque de suo *Episcopatu* annis singulis colligere & *Sedi Apostolicæ* transmittere fideliter studeat." Habetur apud *MESSENIUM Scandiæ Illustr.* T. XII, p. 93 sq. Cfr. *A CELSE* I, c. p. 34, N:o 2. Similiter in Epistola altera ad R. *Svercherum* & universos Proceres *Svethiæ* missa, scribit: "Censum autem quem in argumentum devotionis vestræ b. Petro de terris vestris persolvendum annis singulis statuistis, fratribus nostris *Episcopis* tribui faciatis, ut per eos *Sedi Apostolicæ* transmittatur." Exhibet eam *ÖRNHJELM* I, c. p. 452 sq. Cfr. *A CELSE* I, c. p. 34, N:o 1.

(f) *MESSENI* auctoritatem secuti (qui hoc pluribus lo-

videtur. Ex monumentis enim superstitibus patet, hoc officium *per Regna Danicæ & Sveciæ* administrandum a Papa *Innocentio III* (initio seculi XIV) commissum fuisse *Andrææ* Archiepiscopo Lundensi (cf. A CELSE l. c. p. 49 sq. N:o 7); cui opem in hoc negotio perficiendo Archiepiscopus Upsaliensis tulisse videtur, (vid. Epistola Ejusd. Papæ ad omnes incolas Diocesis Upsaliensis, 13 annis ferius data, A CELSE l. c. p. 54. N:o 23). Eidem curæ P. *Honorium III*, deinde præfecisse Episcopum *Arosiensem*, ex literis illius discimus (A CELSE l. c. p. 58. N:o 14). Postea autem fuisse idem hoc munus creditum *Archiepiscopo Upsaliensi*, ex literis videmus ad eum P. *Clementis V* (initio seculi sequentis XIV datis), quibus de ratione reddenda pecuniæ hujus a se collectæ, & ea secum, ubi ad Concilium generale veniret apportanda, monetur (A CELSE, l. c. p. 104) (g).
Ab

cis asserit *Scand. T. II* p. 7, XII p. 125, XI p. 41) SCARIN l. c. Diss. III, § IV, & A CELSE l. c. p. 34, N:o 2. (qui ad Bullam Papæ *Honorii III*, 3 Non. Jan. 1221 dat provocat) aliique hoc urgent. Ex Bulla autem illa *Honorii* nihil aliud liquet, nisi tum temporis, (ut aliàs aliquoties) fuisse hanc curam *Arosiensi* demandatam Episcopo, quæ deinde quibusdam aliis similiter fuit commissa.

(g) Vi hujus mandati, Archiepiscopus *Styrberno* Episc. *Strengnesensi* sub excommunicationis censura injunxit, ut Denarium Petrinum per suam Provinciam collectum, intra mensem apportaret; quod cum factum

Ab eodem Archiepiscopo ejusque Capitulo, hujus collecti census rationes exposcebat etiam triennio post P. *Johannes XXII* (A CELSE l. c. p. 107. N:o 5 & 6, cfr. p. 108 N:o 11 & 12) (*h*); nec minus *Johannes Guilaberti* (Nuncius & Collector Apostolicus), medio ejusdem seculi, ab Archiepiscopo & Capitulo Upsaliensi (nulla facta *Arosiensis* Episcopi, aut ullius suæ de hoc negotio curæ, mentione) ejusdem Census rationes severe exigebat (A CELSE l. c. p. 121. N:o 18). Anno 1382 *Nicolaum* Episcopum Lincolpiensem munus gessisse reperimus *Nuncii & Collectoris Sedis seu Camere Apostolicæ in Regno Sueciæ, specialiter deputati* (Vid. NETTELBLADT *Schwed. Biblioth.* P. III. p. 234); & anno demum 1396 *Nicolaum* Episcopum *Arosensem* hac eadem dignitate *Apostolicæ Sedis Nuncii atque Collectoris* rursus reperimus
orna-

non fuisset, minasque suas ille implevisset, occasione hoc dedit Canonicis Strenghensibus, Epistola ad Archiepiscopum missa protestandi contra immisissam ipsis, quod censum illum non erogassent, excommunicationem: regerebant nempe, se hujus debiti antea non fuisse admonitos. (Vid. A CELSE l. c. p. 113, N:o 28). Videtur idem abusus in causa fuisse, de quo querentem supra *Nicolaum Sigvasti* audivimus.

(b) Ex hujus literis cum ad Regem tum ad Electum & Capitulum Upsaliense colligas, ægrius homines hoc tributum solvisse.

ornatum. (A CELSE l. c. p. 153). Vestigalibus autem Curiaë Romanæ ex Svecia coactis sensim crescentibus, atque ut simul accurate atque tempestive magis in Cameram Apostolicam apportarentur, operæ pretium visum fuit, peculiare hoc consilio *Nuntios* atque *Collectores* huc mittere (i): quorum nomina haud pauca, monumenta nostra vetera conservarunt.

(i) Qui adjungebant sibi in hoc negotio non modo Episcopos & Capitula, sed alios quoque adjutores & sub-Collectores; cujus generis Procuratores, nostrates quoque Antistites, quibus hæc provincia cesserat, adhibebant: talem fuisse laudatum a nobis sæpius *Nicolaum Sigvasti* reperimus (vid. A. CELSE l. c. p. 108, N:º 11 & 12, & *Access. ad Recensionem hanc suam Bullarii* p. 124 & 131.)